

Efter den Skildring, jeg har faaet af Soldater, der har været indkaldte, og som har været henviste til at leve af den Kostforplejning, som bydes fra Hærens Side — og det er Karle, som er fuldt ud til at stole paa —, tror jeg, det vil være nødvendigt, at der bliver gjort noget for at rette paa disse Forhold. Jeg ved meget godt — det er blevet mig meddelt fra samme Kilde —, at den højtærede Forsvarsminister allerede har gjort et stort Arbejde i saa Henseende og har søgt ved personligt Besøg at overbevise sig om, hvordan Forholdene er. Det er imidlertid meget vanskeligt for Forsvarsministeren at kunne komme uanmeldt. Der er mig et Tilfælde bekendt, hvor det var rygtedes forud, at han vilde komme, og i saa Fald ved man jo nok, at det, som det netop havde været nødvendigt at faa efterset for at kunne komme til Bunds i Forholdene, bliver saa vidt muligt skaffet til Side. Skal der virkelig kunne bødes paa disse uheldige Forhold, bliver det sikkert nødvendigt at hjælpe Forsvarsministeren ved at faa nedsat en Kommission til Undersøgelse deraf. Det kunde være en Kommission af Rigsdagsmedlemmer, der var udstyret med Bemyndigelse til paa enhver Tid at komme til Stede og se paa Forholdene, saaledes at de Økonomaer, som residerer i disse Køkkener, intet Øjeblik kunde være sikre for, at der kunde komme et af Kommissionens Medlemmer, som maaske vilde være til Stede, naar der spistes. Der skulde ikke være nogen Tid paa Døgnet, hvor de kunde være sikre. Jeg skal ikke her i stærke Farver skildre den Mad, der er blevet budt vore Soldater, for mig er den blevet skildret som værende af en ikke ganske hyggelig Beskaffenhed. At der tiltrænges et Eftersyn af disse Forhold, er aldeles givet.

Der er i disse Dage blevet talt stærke Ord om Boligforholdene i København. Det ærede 17de Medlem for Hovedstaden (Vilhelm Rasmussen) fremdrog Forhold, som næsten maa siges at være haarrejsende, men mon vore Soldaters Boligforhold er ret meget bedre? Jeg tror nok, man kan sige, at Soldaternes Boligforhold paa Forterne omkring København er temmelig fortvivlede. Efter hvad der er oplyst for mig, er der saa indskrænket Plads for Mandskabet derude, at den ene bogstavelig talt er nødt til at indaande den andens Aande, naar de ligger i deres Køjer. Det er da ikke underligt, at der opstaa Epidemier blandt Soldaterne, og det er uhyggeligt at tænke sig, at netop en saa fryg-

telig Sygdom som Meningitis har en rig Jordbund for Udvikling under disse Forhold. Det er da ikke mærkeligt, om mangen Fader og Moder ikke er glade ved at sende deres Søn i Tjenesten. Under disse Omstændigheder forekommer det mig, at det vilde være paa sin Plads, om vi her i dette Ting tog denne Sag i vor Haand og søgte at raade Bod paa Forholdene. Selv om det var en lejet Hær, vi havde, vilde det være skandaløst, men det er dog ti Fold værre, naar Talen er om Folk, der er tvungne. Det er vor Pligt at sørge for, at der bydes Soldaterne ordentlige Livsvilkaar under den Gerning, vi sætter dem til. Det vilde naturligvis være meget bedre at gaa mere rationelt til Værks og sige: Lad os afskaffe den almindelige Værnepligt; men det plejer ikke at være godt Latin. Man er tidt og ofte næsten blevet anset for at være Landsforrædder, naar man har talt derom, men jeg tror, den Tid snart er inde, da det gaar an at sige højt, at den almindelige Værnepligt er ikke noget godt, men tværtimod noget, man skulde søge at bekæmpe. Der er dog sikkert et langt Spring, inden vi naar at faa den almindelige Værnepligt afskaffet, og indtil da maa vi gøre, hvad der er nødvendigt, for at raade Bod paa de uheldige Forhold, selv om det skal ske med overordentlig stor Bekostning. Det gaar ikke an, at vi sidder Klagerne overhørigt, men vi maa gøre, hvad vi kan, for at skaffe de nødvendige Rum til Mandskabet, saa at vi ikke risikerer, at det bliver angrebet af den ene epidemiske Sygdom efter den anden. Jeg vil henlede den højtærede Forsvarsministers Opmærksomhed paa dette Forhold i Haab om, at det vil blive muligt at faa det ændret.

Derefter skal jeg gaa over til at fremsætte nogle Bemærkninger angaaende den politiske Stilling, saaledes som jeg synes den har formet sig under Krigsperioden. Kaster vi vort Blik ud over Landet i de 4 forløbne Aar, vil man se mangt og meget, noget godt maaske, men sikkert ogsaa noget, der er mindre godt, man vil i alt Fald faa Øje paa een Ting, den overmaade store Guldstrøm, der er gaaet ind over vort Land i Krigsperioden. Der er dog noget andet, der falder endnu mere i Øjnene, og det er det Bulder, der er opstaaet om at dele det Bytte, der her er Tale om. Det er gaaet her, som det vel for det meste gaar, naar der er Tale om at dele et stort Bytte: det er ikke saa let at faa Byttet delt lige. Det gaar jo gerne